

Handläggare
Stefan Skarp
Public Affairs
Telefon 0910-77 25 00

Klimat- och Näringslivsdepartementet
Diarienummer: KN2026/01494

Skellefteå Krafts svar avseende Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Skellefteå Kraft möjliggör samhällets elektrifiering och framtida infrastrukturlösningar genom innovation, forskning och investeringar i förnybar energi. Vi är en av Sveriges största kraftproducenter med produktion av vind- och vattenkraft, värme och bioenergi. Vi är också en av Sveriges fem regionnätsägare, med ansvar för över 12 000 km av Sveriges elnät.

Skellefteå Kraft ser positivt på ambitionen att modernisera energiplaneringen. Rätt utformad kan den stärka elektrifieringen, bidra till industriomställningen och bli ett användbart underlag för beslut om mark, energi, effekt och infrastruktur. Skellefteå Kraft vill bidra till lösningar genom erfarenheter från energisystem, nätutveckling, produktion, värme, kyla och industrins behov. För att planeringen ska bli träffsäker behöver den omfatta energi, effekt, flexibilitet, lagring, nätkapacitet samt värme och kyla, samtidigt som rollerna mellan energiplanering och nätföretagens ansvar för nätutveckling, anslutning och investeringsbeslut behöver vara tydliga.

Skellefteå Krafts huvudsakliga medskick är därför att:

- Energiplaneringen bör ge ett realistiskt underlag för industriomställning genom scenarier för energi- och effektbehov och genom att skilja mellan tidiga förfrågningar, planerade projekt och beslutade investeringar.
- Energiplanen bör samordnas med nätutvecklingsplanerna och vara ett vägledande underlag, utan att innebära löften om anslutning, kapacitet eller investeringar.
- Värme- och kylplaneringen bör ha cirkularitet och återanvändning av restvärme som tydliga planeringsmål och beakta fjärrvärme, kraftvärme, termiska lager och sektorskoppling.
- Uppgiftskrav bör utformas proportionerligt och på ett sätt som skyddar affärskänslig och säkerhetskänslig information.
- Vägledning, dataformat och finansiering behöver finnas på plats före ikraftträdandet för att skapa goda förutsättningar för genomförandet.

Skellefteå Krafts synpunkter

Ett sammanhållet energisystemperspektiv

Skellefteå Kraft tillstyrker att planeringen breddas från energianvändning till att också omfatta effekt. För elanvändning behöver tillgång och förbrukning kunna följas åt vid varje tillfälle. Med ett sammanhållet systemperspektiv kan energiplaneringen ge ett praktiskt underlag för industriomställning och omfatta produktion, överföringskapacitet, flexibilitet, lagring samt värme- och kylsystem.

Energiplaneringen bör därför omfatta:

- kort- och långsiktiga scenarier för energi- och effektbehov,
- förutsättningar för ny produktion och nätkapacitet,
- flexibilitet samt elektrisk och termisk lagring, och
- konsekvenser för industriell utveckling, robusthet och försörjningstrygghet.

Eftersom energisystem och industriella värdekedjor sträcker sig över kommungränser finns det skäl att underlätta gemensam planering mellan kommuner och regioner. Prognoser kan med fördel redovisas som scenarier och intervall. Vägledningen behöver ange gemensamma mognadsgrader, så att tidiga etableringsförfrågningar inte likställs med avtalade eller investeringsbeslutade behov.

Samordning med översiktsplaner och nätutvecklingsplaner

Skellefteå Kraft ser ett värde i att energiplaner och nätutvecklingsplaner samordnas och bygger på jämförbara antaganden, planeringshorisonter och dataformat. Samtidigt har de olika rättsliga funktioner och ansvariga aktörer, vilket behöver framgå tydligt.

Den kommande vägledningen behöver därför klargöra att energiplanen är ett vägledande underlag. Den bör inte uppfattas som löften om anslutning, kapacitet eller investeringar, eller föregripa nätföretagens objektiva anslutningsbedömningar och ansvar enligt ellagens reglering. Samtidigt kan information med fördel återanvändas mellan processerna för att undvika dubbelarbete.

Data, sekretess och informationsutbyte

Kommuner och regioner behöver tillgång till jämförbara data om energi, effekt och produktion. Det är angeläget att staten tillhandahåller nationellt samordnade underlag och att befintliga rapporteringskanaler återanvänds.

Uppgiftsskyldigheten för energiföretag och större energianvändare behöver därför vara tydligt avgränsad, proportionerlig och förenlig med sekretess, säkerhetsskydd och skyddet för affärskänslig information. Aggregerade uppgifter kan med fördel användas när detaljer inte är nödvändiga, och dubbelrapportering behöver undvikas.

Skellefteå Kraft bedömer därför att kommuners möjlighet att begära omfattande företags- eller anläggningsspecifika uppgifter behöver avgränsas tydligt, så att informationsutbytet blir ändamålsenligt och tryggt för alla berörda aktörer.

Värme- och kylaplanering

Skellefteå Kraft tillstyrker kravet på värme- och kylaplaner och ser goda möjligheter att använda planeringen för att stärka cirkularitet och återanvändning av restvärme. Skellefteå Kraft ser gärna att dessa perspektiv anges som uttryckliga planeringsmål. Planeringen behöver kartlägga tillgängliga och framtida värme- och kylaflöden och pröva hur restvärme kan återanvändas innan ny primär energitillförsel byggs ut. Den bör koppla samman industriernas överskott med behov i fjärrvärme, fjärrkyla, fastigheter och andra verksamheter samt beakta geografisk närhet, temperatur, kontinuitet, infrastruktur och kommersiell genomförbarhet.

Planen bör tas fram i dialog med energiföretag, industrier, fastighetsägare och större energianvändare. Den behöver identifiera potential och planeringsbehov, men samtidigt vara tydlig med att den inte i sig innebär skyldighet att investera, ta emot restvärme eller ingå kommersiella avtal.

Genomförande och vägledning

För att reformen ska få avsedd effekt behöver ikraftträdandet föregås av tydlig vägledning, gemensamma dataformat och finansiering. Kommunerna behöver också tillräcklig tid för analys, dialog, politisk behandling och eventuell miljöbedömning. Det är angeläget att Energimyndigheten tillhandahåller vägledning som särskilt behandlar scenarier och projektmognad, samordning med nätutvecklingsplaner, cirkulär värme- och kylaplanering samt hantering av sekretess och säkerhetskänsliga uppgifter.

Skellefteå Kraft föreslår därför att ikraftträdandet senareläggs till åtminstone den 1 juli 2027. Kravet på färdiga värme- och kylaplaner bör gälla tidigast den 1 juli 2028. Övergångsbestämmelser behöver säkerställa att kommuner som nyligen har antagit eller påbörjat arbete med en energiplan kan anpassa planen vid nästa ordinarie aktualitetsprövning, i stället för att omedelbart behöva starta om processen.